

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34384
Nom	Infermeria psiquiàtrica i salut mental
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1200 - Grau d'Infermeria	Facultat d'Infermeria i Podologia	3	Altres casos
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	Facultat d'Infermeria i Podologia	3	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1200 - Grau d'Infermeria	17 - Enfermería en salud mental	Obligatòria
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	17 - Infermeria en salut mental	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
SANCHEZ MARTINEZ, VANESSA	125 - Infermeria

RESUM

L'infermeria psiquiàtrica i de salut mental és la part de l'infermeria que s'ocupa de l'estudi de les respostes alterades que presenta l'individu, la família i / o comunitat a conseqüència de les alteracions psicològiques reals o potencials d la persona i la seua configuració com malalties psiquiàtriques.

L'infermeria psiquiàtrica i de salut mental beu de tres àrees de coneixement: l'infermeria fonamental, la psicologia i la psiquiatria.

L'infermeria fonamental centra les seues actuacions en la detecció d'alteracions de respostes humanes de l'individu, família o comunitat amb problemes de salut que, de manera real o potencial poden presentar-se, la prevenció de la malaltia i el manteniment de la salut. Aquesta àrea de coneixement ofereix les bases d'aplicació organitzada i estructurada del procés d'infermeria, centrada al marc conceptual.

Els coneixements de psicologia representen la base del coneixement del ser humà, la seua visió del món circumdant, la seua forma de percebre l'entorn i la seua capacitat per a interrelacionar-se amb el mateix; considerem que els símptomes i signes que configuren les alteracions psiquiàtriques, són precisament alteracions dels processos psicològics considerats sans.

Els coneixements de psiquiatria configuren el cos de l'assignatura, per la qual cosa el nostre programa s'ha creat tenint en compte una sèrie d'aspectes: les diferents manifestacions dels trastorns psiquiàtrics (greus i menys greus), la seua classificació taxonòmica seguint els criteris del DSM-5, respostes alterades, control, seguiment i valoració d'efectes secundaris de cada tipus de tractament, manteniment de l'estat de salut, etc. Els diferents trastorns psiquiàtrics generen diferents alteracions de respostes de l'individu i família, per la qual cosa considerem imprescindible l'aprenentatge sobre el maneig de les dites alteracions.

Es fa imprescindible al mateix temps, vincular esta àrea de coneixements amb altres àrees com la neurologia, perquè l'estudiant conega les causes biològiques que produeixen les alteracions psiquiàtriques; la geriatria degut als trastorns que es generen en el procés de l'envelliment; a la salut comunitària, perquè els nous marcs assistencials de psiquiatria basada en la comunitat exigeix la creació i utilització de recursos socials comunitaris, i d'altres.

La visió que es proposa des de l'assignatura s'estructura en cinc nivells:

1r Els conceptes de “diferència, alteritat, estigma i marginació”. I en la seua repercussió no sols en el procés de la malaltia sinó en el període de recuperació, manteniment de la salut i reinserció social del pacient.

2n La prevenció i la promoció de la salut, destacant els factors de risc, les bases biològiques, psicològiques i socials i la dificultat de la conceptualització de la salut i la malaltia mental.

3r Coneixements de la psicopatologia o trastorns psicològics així com la seua repercussió en les respostes i els patrons funcionals de l'individu i família, atenent a les diferències que poden presentar-se en funció del gènere i en les èpoques de la vida. Els trastorns que es tractaran en este nivell són els següents: Percepció, Pensament, Memòria, Consciència, Atenció i Orientació, estat d'ànim i Psicomotricitat. Els coneixements que s'impartiran en estes àrees es vincularan com a continuïtat de les mateixes àrees que hauran sigut impartides en Psicologia (1r curs), amb la qual cosa es seguirà el procés de la salut a la malaltia com un “continuum”. Les alteracions de la Comunicació i conducta es proposarien per a la Psicologia Bàsica, atés que per estar l'assignatura en 1r curs, afavoriria la comprensió i el maneig per part de l'estudiant sobre les conductes menys assertives de l'individu.

4t Coneixement de i maneig dels individus amb trastorns mentals greus i menys greus, seguint les propostes taxonòmiques del DSM-V; la seua repercussió en l'àmbit familiar i la detecció i planificació infermera de les respostes alterades en funció de la seua patologia.

5é Propostes assistencials actuals: la psiquiatria comunitària i les seues diferents alternatives (Hospitalització d'aguts, Hospital de dia, Hospitalització domiciliària, Hospitalització de mitjana estància, etc.) així com la funció del manteniment de cures per part de l'infermer/a en este camp.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1200 - Grau d'Infermeria

- Ser capaç, en l'àmbit de la infermeria, de prestar una atenció sanitària integral i professional adequada a les necessitats de salut de la persona, la família i la comunitat que atenen, des del reconeixement al dret a la salut dels ciutadans i ciutadanes, i d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que estableixen les normes legals i deontològiques aplicables.
- Comprendre el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, grup o comunitat, dins del seu context social i multicultural.
- Comprendre les persones, considerant-les des d'una perspectiva holística com a éssers autònoms i independents, actuant sense prejudicis, assegurant el respecte a les seues opinions, creences i valors, garantint el dret a la intimitat, per mitjà de la confidencialitat i el secret professional.
- Conèixer i aplicar els fonaments i principis teòrics i metodològics de la infermeria, per a la promoció i protecció de la salut, la prevenció de la malaltia i l'atenció integral de les persones, amb la finalitat de millorar la qualitat de vida de la població.
- Basar les intervencions de la infermeria en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- Planificar i prestar cures d'infermeria dirigides a persones, família o grups, orientats als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte mitjançant guies de pràctica clínica i assistencial, que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.
- Dissenyar sistemes cures dirigides a persones, família, grups i comunitat, orientades als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte i establir les modificacions oportunes.
- Promoure i respectar el dret de participació, informació i autonomia en la presa de decisions de les persones ateses, d'acord amb la forma en què viuen el seu procés de salut-malaltia i mort.
- Promoure estils de vida saludables per part de la persona, la família i la comunitat, que fomenten l'autocura en el maneig de la salut.
- Conèixer i aplicar tècniques i instruments de comunicació des d'una perspectiva no sexista, tant en la relació interpersonal com en les dinàmiques de grup.
- Conèixer els problemes de salut mental més rellevants en les diferents etapes del cicle vital, proporcionant cures integrals i eficaces en l'àmbit de la infermeria aplicant l'anàlisi de gènere.

- Treball fi de grau. Matèria transversal el treball de la qual es realitzarà associat a diferents matèries.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

L'estudiant serà capaç de diferenciar els signes y símptomes que configuren les diferents formes de la malaltia.

L'estudiant serà capaç de detectar i manejar els patrons alterats de salut en les persones amb trastorns psiquiàtrics

L'estudiant serà capaç de manejar conductes familiars amb factors de manteniment de la malaltia

L'estudiant serà capaç de de conèixer els dispositius existents en la Societat així com els necessaris per afavorir la reintegració i reinserció social.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Repercussions socials de la malaltia mental

Dimensió: Una manera de mirar la realitat del malalt mental. Conceptes generals.

Tema 1. Alteració. Diferència. Estigma i Marginació

2. Coneixement i repercussions en forma de respostes alterades de les alteracions psicològiques

Dimensió: Alteracions psicopatològiques. Signes i símptomes que configuren els trastorns psiquiàtrics.

Respostes alterades que presenten les dites alteracions

Tema 2. De la psicologia a la Psicopatologia. Trastorns de la Percepció Respostes alterades

Tema 3. Trastorns Del Pensament. Respostes alterades

Tema 4. Trastorns Consciència. Respostes alterades

Tema 5. Trastorns Memòria. Respostes alterades

Tema 6. Trastorns Atenció i orientació. Respostes alterades

3. Coneixement i repercussions en forma de respostes alterades dels Trastorns Psiquiàtrics

Dimensió: Psiquiatria. Trastorns psiquiàtrics. Plans de cures en els diferents trastorns.

Tema 7. Bases biològiques, psicològiques i socials de la malaltia mental

Tema 8. Concepte de Salut i Malaltia mental. Introducció a la història de la psiquiatria.

Tema 9. Trastorns Esquizofrènics

Tema 10. Trastorns de l'Estat d'Ànim: Depressió i Mania

Tema 11. Trastorns de l'ansietat. Crisi de pànic, trastorns dissociatius i somatomorfos.

Tema 12. Trastorns de l'ansietat. Fòbies i obsessions

Tema 13. Trastorns de l'alimentació. Anorèxia i Bulímia

Tema 14. Trastorns de la Personalitat

Tema 15. Trastorns sexuals

Tema 16. Conductes adictives.

Tema 17. Alteracions psiquiàtriques a l'infància
Tema 18. Alteracions psiquiàtriques en les persones ancianes
Tema 19. Conducta suïcida
Tema 20. Psiquiatria i gènere
Tema 21. Atenció d'infermeria en els trastorns mentals.

4. Psiquiatria Comunitaria

Dimensió: Diferents propostes assistencials. Cures Hospitalàries i comunitàries. Manteniment de la salut.

Tema 22. Formes d'atenció a la salut mental (Dispositius comunitaris i hospitalaris).

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	59,50	100
Pràctiques en aula	6,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Estudi i treball autònom	26,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	6,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	3,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura combina metodologies diferents: Lliçó magistral, vídeos amb perfils psiquiàtrics, Role-Playings, treballs amb històries clíniques i treballs on line.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà per mitjà de dos convocatòries:

1ª Convocatòria:

a) Preguntes de resposta alternativa de 4 opcions. 20 preguntes. S'aplicarà la fórmula: Encerts -Errors partit per 3 i cada 5 en blanc resten una correcta. Esta part es comptabilitzarà amb un valor de 4.

b) Preguntes de desenrotllament: 4 preguntes de desenrotllament breu (d'extensió de mitja cara de foli aproximadament) a triar 3. Esta part comptabilitzarà amb un valor de 6.

La nota final serà la suma d'ambdós notes, amb la necessitat d'aprovar les dues parts de forma independent.

2ª Convocatòria:

La segona convocatòria constarà de 5 preguntes de desenrotllament amb un valor de 2 punts cada una.

IMPORTANT: L'assistència a les tres pràctiques és obligatòria i es considera requisit imprescindible per poder presentar-se a l'examen.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Fornés J. Enfermería de salud mental y psiquiátrica, Planes de cuidados. Madrid: Panamericana, 2005.
- Vallejo J, Leal C. Tratado de psiquiatría (2 volúmenes). Barcelona: Ars Médica. 2005.
- Stuart, GW. Enfermería psiquiátrica: principios y práctica. Madrid: Elsevier, 2006.
- Shives LR. Enfermería psiquiátrica y de salud mental, conceptos básicos. Madrid: McGrawHill, 2005.
- Vallejo Ruiloba J. Introducción a la Psicopatología y a la Psiquiatría. Barcelona Masson 2012.
- Fornés J. Enfermería de salud mental y psiquiátrica. Valoración y cuidados. Editorial Médica Panamericana: Madrid, 2012.
- American Psychiatric Association. DSM-5 : manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales. Texto revisado. Barcelona: Masson, 2014.
- Eby L, Brown NJ. Cuidados de enfermería en salud mental. 2ª Ed. Madrid: Prentice Hall; 2010.
- Galiana, JL. Enfermería Psiquiátrica. Madrid: Elsevier, 2016.
- Granada JM. Manual de enfermería psiquiátrica. Madrid: Editorial Glosa, 2009.
- Isaacs I. Enfermería de Salud Mental. Interamericana. Madrid McGraw Hill. 2001

Complementàries

- Ackerknecht EH. Breve historia de la psiquiatría. Valencia: Seminari d'Estudis sobre la Ciència, 1993.
- Fornés J, Carballal MC. Enfermería de salud mental y psiquiátrica: Guía práctica de valoración. Editorial Médica Panamericana, 2001.
- Aranza JR. Guía práctica de farmacología del sistema nervioso central 2011. Gumbau Relaciones Gráficas: Barcelona, 2011.
- Salazar M, Peralta C, Pastor J. Tratado de psicofarmacología: bases y aplicación clínica. Editorial Médica Panamericana: Madrid, 2005.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

GRUPOS DEL SEGUNDO SEMESTRE (B, C)

1. Continguts

Es mantenen els continguts previstos

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

No canvia el volum de treball descrit en la Guia original, ni l'horari de les activitats presencials. Es manté l'horari de les sessions, donant flexibilitat per l'entrega de treballs, afavorint que persones que no es puguin connectar al moment, entreguen les tasques més avant (unes hores després).

3. Metodologia docente

La metodologia docent s'adapta a les possibilitats no presencials actuals: la classe teòrica presencial es substitueix per presentacions de diapositives locutades d'una durada aproximada d'una hora, amb un fòrum d'una hora posterior per plantejar i resoldre dubtes. Les sessions practiques de treball en grup es realitzen a través de sessions virtuals emprant Blackboard collaborate.

4. Avaluació

Les activitats realitzades a les pràctiques obligatòries de l'assignatura es consideraran avaluació continua i serán puntuables, fins el 30% de la nota final. La prova final representarà fins el 70% de la nota final de la assignatura en ambdues convocatòries.

La prova final de primera convocatòria tindrà dues parts, amb pes repartit al 50%:

- Part 1: preguntes tipus test, amb 25 preguntes de quatre alternatives, amb penalització d'errors i limitació de temps.
- Part 2: Desenvolupament d'un cas / problema. Es presentarà un cas clínic sobre el que es realitzaran preguntes transversals sobre la matèria aprensa en l'assignatura.

Prova final de segona convocatòria. 100% de la prova final en forma de desenvolupament d'un cas o problema.

5. Bibliografia

Es manté la bibliografia recomanada.

